

The image is a decorative book cover for an Islamic calligraphy text. It features a central blue square with a gold border, containing the title in white Persian script. The square is framed by a large, ornate green archway with a striped pattern. The background is a deep blue sky with white clouds. The entire cover is bordered by intricate floral and geometric patterns in gold, green, and blue.

پریش ها و پانح ها

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوبه ها شیخ خیر الانبیا حفظه الله تعالی

موضوع:

عقاید؛ شناخت خلفاء خداوند؛ مهدی؛ وجود مهدی و ویژگی‌های او

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: محمد رضا محمدیان

تاریخ: ۱۴۰۰/۵/۲۹

اعتقادی که از کودکی داشته‌ایم و به ما گفته‌اند این بوده است که امام مهدی علیه السلام در روز جمعه ظهور می‌کند. آیا این اعتقاد درست بوده و اصلی داشته است؟ منظور از ظهور آن حضرت در روز جمعه چیست؟ آیا ظهوری که بستگی به اراده‌ی مردم دارد، می‌تواند حتماً در روز مشخصی از هفته واقع شود؟

پاسخ

تاریخ: ۱۴۰۰/۶/۷

خبر رسیده درباره‌ی ظهور مهدی علیه السلام در روز جمعه که میان شیعه شهرت یافته، خبر واحد و ضعیفی است که موجب یقین نمی‌شود؛ چراکه محمد بن علی بن بابویه آن را در کتاب «الخصال»، با سند خود از محمد بن ابی عمیر، «عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ»؛ «از بیش از یک نفر» روایت کرده است^۱، در حالی که هویت و وثاقت این «بیش از یک نفر» معلوم نیست و ممکن است که دو شخص مجهول یا ضعیف بوده باشند. بنابراین، خبر مذکور قابل اعتماد محسوب نمی‌شود؛ خصوصاً با توجه به اینکه در تعارض با خبر واحد و ضعیف دیگری است که ظهور مهدی علیه السلام را در روز شنبه دانسته است^۲، بل در تعارض با اخبار مشهور و متواتری است که تعیین وقت برای ظهور مهدی علیه السلام را دروغ دانسته‌اند؛ مانند روایت فضیل بن یسار از امام ابو جعفر باقر علیه السلام که در آن آمده است: «قُلْتُ: لِهَذَا الْأَمْرِ وَقْتُ؟ فَقَالَ: كَذَبَ الْوَقَّاتُونَ، كَذَبَ الْوَقَّاتُونَ، كَذَبَ الْوَقَّاتُونَ»^۳؛ «گفتم: آیا برای این امر، وقت معینی وجود دارد؟ پس فرمود:

۱. «حَدَّثَنَا أَبِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ، عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: يَخْرُجُ قَائِمُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ» (الخصال لابن بابویه، ص ۳۹۴).

۲. بنگرید به: الغيبة للطوسي، ص ۴۵۳.

۳. الکافی للکلینی، ج ۱، ص ۴۶۸؛ الغيبة للنعمانی، ص ۳۰۵؛ الغيبة للطوسي، ص ۴۲۶.

تعیین کنندگان وقت دروغ می‌گویند، تعیین کنندگان وقت دروغ می‌گویند، تعیین کنندگان وقت دروغ می‌گویند، تعیین کنندگان وقت دروغ می‌گویند و روایت ابو بصیر از امام جعفر صادق علیه السلام که در آن آمده است: «كَذَّبَ الْوَقَاتُونَ، إِنَّا أَهْلُ بَيْتٍ لَا نُوقَتُ»^۱؛ «تعیین کنندگان وقت دروغ می‌گویند، ما اهل بیتی هستیم که وقت تعیین نمی‌کنیم» و روایت منذر جواز از امام جعفر صادق علیه السلام که در آن آمده است: «كَذَّبَ الْمُوقَّتُونَ، مَا وَقَّتْنَا فِيْمَا مَضَى، وَلَا نُوقِتُ فِيْمَا يُسْتَقْبَلُ»^۲؛ «تعیین کنندگان وقت دروغ می‌گویند، ما در گذشته وقتی تعیین نکرده ایم و در آینده نیز وقتی تعیین نخواهیم کرد» و روایت محمد بن مسلم از او که در آن آمده است: «مَنْ أَخْبَرَكَ عَنَّا تَوْقِيْنَا فَلَا تَهَابَنَّ أَنْ تُكَذِّبَهُ، فَإِنَّا لَا نُوقِتُ لِأَحَدٍ وَقْتًا»^۳؛ «هر کس برای ما تعیین وقتی را روایت کرد، ترس از اینکه تکذیبش کنی؛ چرا که ما برای احدی وقتی را تعیین نمی‌کنیم». این از آن روست که ظهور مهدی علیه السلام امری جبری از جانب خداوند نیست، بل امری اختیاری از جانب مردم است و تبعاً می‌تواند در هر سال، ماه، هفته و روزی که آنان می‌خواهند و برایش زمینه‌سازی می‌کنند، واقع شود؛ چنانکه در روایتی از امام جعفر صادق علیه السلام آمده است: «إِنَّ لِهَذَا الْأَمْرِ غَايَةً يَنْتَهِي إِلَيْهَا، فَلَوْ قَدْ بَلَغُوَهَا لَمْ يَسْتَفِدُّوْا سَاعَةً وَلَمْ يَسْتَخِرُوا»^۴؛ «برای این امر نصابی است که باید به آن برسد، پس هرگاه به آن برسند، یک ساعت پیش نمی‌افتند یا پس نمی‌مانند».

حاصل آنکه ظهور مهدی علیه السلام در روز جمعه، ثابت نیست و می‌تواند در آن یا هر روز دیگری از روزهای هفته واقع شود.

پایگاه اطلاع رسانی دفتر معصوم‌ها شیخ جعفر سبکی
مجلس خبرگان رهبری

۱. الکافی للکلینی، ج ۱، ص ۳۶۸؛ الغیبة للنعمانی، ص ۳۰۱

۲. الغیبة للطوسی، ص ۴۲۶

۳. الغیبة للنعمانی، ص ۳۰۰؛ الغیبة للطوسی، ص ۴۲۶. همچنین، برای روایات بیشتر، بنگرید به: الإمامة والتبصرة لعلی بن بابویه، ص ۹۵؛ الکافی للکلینی، ج ۱، ص ۳۶۸؛ التمهید للإسکافی، ص ۱۷؛ کمال الدین وتمام النعمة لمحمد بن علی بن بابویه، ص ۳۷۸، ۴۰۹ و ۴۸۳.

۴. الکافی للکلینی، ج ۱، ص ۳۶۹؛ الغیبة للنعمانی، ص ۳۰۶